

Jannes: „ De houdingen van Bertha zijn altijd zelfbewust. ‘Hier sta ik’.

Jezelf

Broer en zuster, de kunstenaar en zijn muze, sporter en trainer. Je hebt van die tweetalen die in het leven, al dan niet vrijwillig, sterk met elkaar verbonden zijn. Omdat ze samen werken, dezelfde passie hebben of toevallig naast elkaar wonen. In deze zomerserie portretteren we elke week zo'n bijzonder duo.

Rixt Oenema
Foto's Jan de Vries

Hun relatie is even intiem als zakelijk. Zij geeft zich bloot voor de kunstenaar. Hij kent haar lichaam tot in detail, heeft de lijnen van haar lijf talloze keren op houten panelen geschilderd. En is het poseren klaar - en zij heeft de kleren weer aan - dan drinken ze een kop thee en gaan vervolgens ieder weer terug naar hun eigen leven. Model staan is ook gewoon werk.

Kunstschilder Jannes Kleiker en makelaar Bertha Beks leerden elkaar via wederzijdse vrienden kennen in de jaren negentig. Ruim tien jaar was Bertha het vaste naaktmodel van Jannes. Zij heeft geposeerd voor tientallen kunstwerken van de figuratieve schilder.

De laatste jaren staat de samenwerking op een laag pitje. Hij zoekt naar een nieuwe richting in zijn leven, zij heeft het druk met drie kleine kinderen en een eigen bedrijf. Maar het afscheid was niet definitief, weten ze.

Jannes Kleiker (52) uit Drachten, figuratief schilder.

„Ik wil het wel proberen”, zei Bertha spontaan, toen ik zei dat ik een model zocht. ‘Zij kan geen model zijn’, was mijn eerste gedachte. Ik had toen de gekke houding dat een model donker haar moest hebben. Dat zag ik als een klassiek schoonheidsideaal. Bertha is heel blond. Ik moest echt de knop omzetten. Achteraf hilarisch, want blond kan natuurlijk ook. Daar gaat het niet om.”

„Bertha had heel lang klassiek ballet gedanst. Het waren haar elegantie en danshoudingen die mij aanspraken. Haar uitstraling *matchte* op de een of andere manier met hoe ik ben. Aan de ene kant is de rol van het model heel belangrijk en bepalend, aan de andere kant is die rol ook sterk afgebakend. Je zoekt daarin een soort balans, evenwicht.”

„Iemand kan in het dagelijks leven heel onopvallend zijn maar op een podium ineens alle aandacht naar zich toe trekken. Of andersom. Dat alle uitstraling, flôep, weg is. Je hebt ook mensen met camera-angst,

die klappen helemaal dicht. 't Is wonderlijk allemaal. Bertha had, heeft, uitstraling. Ze kende ook geen enkele schroom om naakt te poseren.”

„Ik heb haar eerst een aantal zaterdagen getekend. Het was 1997 of 1998, net na de academie, ik had geen cent te makken. Het was te duur om een model de hele dag te laten poseren. Van lieverlee deed ik daarom fotosessies, ook om aan elkaar te wennen. En ik had gelijk 100 of 120 dia's. Bertha wilde nooit geld voor het poseren. Ze deed het met plezier.”

„De poses bedacht ze zelf. Het wordt ook niks als de kunstenaar zegt: ‘Doe je handje zus of zo.’ Het is toch háár uitstraling. En dat is dan ook wel een weerspiegeling van mij. Het poseren ging altijd heel spontaan en makkelijk. Een houding, *klik*, een andere houding, *klik klik*. Van elke honderd dia's waren er zeker tien goed voor een schilderij.”

„De Grotcyclus was de eerste serie schilderijen van Bertha. Daarna heeft ze voor me geposeerd in het oude kerkje van Heveskes (in Groningen, red.). We werkten daar alleen bij goed weer. Een model moet mooi in het zonlicht staan, vind ik. Ik houd van die contrasten in schilderijen.”

„De houdingen van Bertha waren zelfbewust. Hier sta ik. Ik vroeg haar om haar haren op te steken zodat je de lijnen van de hals en nek beter ziet. Nooit heb ik Bertha mooier gemaakt, ik ben trouw aan de werkelijkheid. Het hoefde ook niet; ze is mooi. Ik heb wel de neiging om mensen langer te maken. Het schijnt dat je eigen bouw weergeeft hoe je iemand tekent of schildert.”

„Later zijn we samen naar de Algarve geweest. We zaten in een prachtig huisje dat uitkeek over de Atlantische Oceaan. Bertha heeft er onder andere model ge-

Dûbelop

Dubbelop